

2017

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

NACIONALINIS
EGZAMINŲ
CENTRAS

Imię, Nazwisko

Klasa _____

Kod ucznia

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

CZYTANIE

KLASA 6.

6

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Natas z ulicy

Wyraźny ślad w historii deskorolek zostawił Natas Kaupas – mieszkający w Ameryce Litwin z Los Angeles.

Pewnego słonecznego dnia latem 1983 roku w drzwiach dobrze znanego w Santa Monica, zwłaszcza w środowisku miłośników deskorolek i desek surfingowych, sklepu Skipa Engbloma wyrósł jasnowłosy czternastolatek: „Dzień dobry. Mam na imię Natas. Chcę zostać członkiem pana drużyny”. Engblom, który kiedyś się przyczynił do powstania słynnej grupy „Z-Boys”, w tym czasie nie miał swojej drużyny, jednak umiejętności chłopaka zrobiły na nim takie wrażenie, że bez wahania zgodził się zostać sponsorem młodego talentu.

Natas Kaupas – syn emigrantów z Litwy – dorastał w dzielnicy znajdującej się nieopodal plaży w Venice. Pochodzący stąd chłopcy uczyli się pływać na desce surfingowej i jeździć na deskorolkach zapewne wcześniej niż chodzić, Natas również nie stanowił wyjątku. Na początku lat 80. ta dzielnica nie należała do spokojnych, jednak w tym czasie, gdy większość jego rówieśników zażywała narkotyki i odbierała na ulicy starszym paniom torebki, Natas doskonalił nawyki jazdy na deskorolce.

Nie lubił on parków i ramp¹ dla deskorolek. Żywiołem Natasa Kaupasa zawsze była ulica. Prawie codziennie można go było zobaczyć na słynnej promenadzie² przy plaży w Venice. Ławeczki, krawężniki, nawet ściany domów – całe otoczenie miejskie świetnie nadawało się do trików. Jeden z najbardziej imponujących polegał na tym, że Natas podskakiwał z deskorolką i kilka metrów jechał po pionowej ścianie jakiegoś budynku. Wydawało się, że ten chłopak podporządkował sobie prawa ciężenia! Kaupasem zainteresowała się prasa i inni znani już w tym czasie deskorolkowcy. Kierowana przez Engbloma spółka wyprodukowała nawet deskorolkę „Natasa Kaupasa”, na której widniała narysowana pantera. Imponujące „przejażdżki” Natasa zostały utrwalone w niejednym ówczesnym filmie deskorolkowców. W końcu lat 80. Kaupas był już gwiazdą – styl jego jazdy, wymyślone przez niego triki dotychczas inspirują deskorolkowców.

Nastolatkwowie szaleli na punkcie Natasa Kaupasa. Jego imię pojawiało się często na ubraniach i deskorolkach. Taka popularność krępowała samego Kaupasa. „Jeżeli ktoś chce ze mną porozmawiać – proszę bardzo, na pewno jednak nie zamierzam rozdawać autografów – chcę po prostu jeździć!” – mówił Natas Kaupas.

Podczas pewnej imprezy, rozpędziwszy się, wskoczył on z deskorolką na poręcz schodów i zjechał po nich w dół. Co prawda, na dole upadł, jednak niespotykany dotychczas trik zrobił ogromne wrażenie – polubiło go i udoskonalilo wielu jeżdżących ulicami deskorolkowców. Natomiast firmowego triku „Natas spin” („Piruet Natasa”) długo nikt nie mógł powtórzyć – Kaupas po raz pierwszy zademonstrował go w filmie „Streets of Fire” („Ulice w ogniu”). Jadąc na deskorolce, wskoczył na hydrant³ przeciwpożarowy i, okręciwszy się dwa razy, pojechał sobie dalej.

Produkująca buty sportowe dla deskorolkowców spółka „Etnies” stworzyła model o nazwie „Natas”. Do zaprojektowania jego wzoru przyczynił się też sam Kaupas. Obecnie nikogo nie dziwią nazwy marek odzieży, obuwia, akcesoriów oraz kosmetyków, które pochodzą od imion sławnych ludzi, wówczas natomiast był to niezwykle, niesłychany przypadek: buty, które wypróbował i „pobłogosławił” uznany profesjonalista.

¹ Rampa – pochyłość łącząca tory i placówki znajdujące się na różnych poziomach.

² Promenada – szeroka, ładna ulica przeznaczona do spaceru.

³ Hydrant – urządzenie przeznaczone do pompowania wody z wodociągu.

Kariere Natasa Kaupasa zahamował uraz – skomplikowane złamanie kostki. Koniec kariery profesjonalnego deskorolkowca stał się początkiem działalności innego rodzaju: Kaupas, który zawsze miał żyłkę artystyczną, zaczął pracować jako projektant graficzny. Stworzył on styl czasopisma przeznaczonego dla deskorolkowców, pracował w kilku innych pismach, razem z innymi podobnymi ludźmi utworzył spółkę obuwniczą (co prawda, istniejącą niedługo). Tworzył reklamy. Potrafił on wszystko – rysować, robić skład, fotografować, tworzyć czcionki... Oryginalny, niezwykły styl Natasa Kaupasa przyciągnął uwagę wielkich firm odzieży i akcesoriów „Element” (ta firma wydała kolekcję obuwia i deskorolek z imieniem Natasa Kaupasa) oraz „Quicksilver”. W 2001 roku został on dyrektorem artystycznym „Quicksilver” i w dużej mierze przyczynił się do stworzenia nowego znaku towarowego tej firmy, później natomiast został wyznaczony na stanowisko wiceprezesa działu marketingu. Noga Kaupasa całkowicie się zagoiła, dotychczas jeździ on aktywnie na deskorolkach, pływa na deskach surfingowych, teraz jednak – jedynie dla własnej przyjemności. W ubiegłym roku Natas Kaupas został uroczystie przyjęty do Muzeum Sławy Sportowej Deskorolek, urządzonego na przedmieściu Los Angeles – Simi Valley.

Na podstawie czasopisma „Legendos”, 2015 r., nr 4(23).

PYTANIA I ZADANIA

1 Określ temat tego tekstu.

•
□

2 Co było charakterystyczne dla miejscowości, w której dorastał Natas?

- (A) Można tam było bezpiecznie spacerować i jeździć na deskorolce.
- (B) Chłopcy pływali tam na deskach surfingowych albo jeździli na deskorolkach.
- (C) Z pogardą patrzono tam na surfingowców i deskorolkowców.
- (D) Znajdował się tam założony przez Natasa sklep dla surfingowców i deskorolkowców.

•
□

3 Co zadecydowało o tym, że S. Engblom został sponsorem Natasa?

•
□

4 Co mówią o Natasie słowa: *...na pewno jednak nie zamierzam rozdawać autografów – chcę po prostu jeździć?*

•
□

5 Dlaczego model obuwia nazwany imieniem Natasa był **wówczas** czymś niezwykłym?

- (A) Wtedy nikt nie nazywał odzieży i obuwia imieniem sportowców.
- (B) Spółka „Etnies” niezwykle reklamowała model obuwia z imieniem Natasa.
- (C) Nastolatki sami mogli zapisać imię Natasa na butach.
- (D) Buty z imieniem Natasa były wyprodukowane z niezwykłych materiałów.

•
□

6 Dlaczego wyraz „pobłogosławił” jest zapisany w cudzysłowie?

- (A) Ponieważ to jest cytat.
- (B) Ponieważ to jest tytuł.
- (C) Ponieważ to jest mowa niezależna.
- (D) Ponieważ jest użyty w znaczeniu przenośnym.

•
□

7 Wymień trzy cechy, wskazujące na nieprzeciętne umiejętności Natasa jako deskorolkowca.

1. _____
2. _____
3. _____

8 Co wskazuje na to, że deskorolki są dla Natasa pasją całego życia?

9 Na podstawie podanych cytatów wpisz do tabeli cechy charakterystyczne dla Natasa.

Nr.	Cecha Natasa	Cytat z tekstu
1.		<i>Prawie codziennie można go było zobaczyć [...]</i>
2.		<i>Taka popularność krępowwała samego Kaupasa.</i>
3.		<i>[...] koniec kariery profesjonalnego deskorolkowca stał się początkiem działalności innego rodzaju [...]</i>
4.		<i>[...] niezwykle styl Natasa Kaupasa [...]</i>

10 Co jest największym uznaniem talentu Natasa?

- (A) Został on wyznaczony na stanowisko wiceprezesa działu marketingu.
- (B) Firma wyprodukowała kolekcję obuwia i deskorolek z imieniem Natasa Kaupasa.
- (C) Był on często zapraszany do udziału w filmie.
- (D) Natas został przyjęty do Muzeum Sławy Sportowej Deskorolek.

11 Co zostało zaakcentowane za pomocą wyrazu *wyrósł* w podanym fragmencie: ... w drzwiach [...] sklepu Skipa Engloma wyrósł jasnowłosy czternastolatek: „Dzień dobry. Mam na imię Natas. Chcę zostać członkiem pana drużyny“?

- (A) Że Natas pojawił się bardzo niespodziewanie.
- (B) Że zachowanie się Natasa nie było dla niego typowe.
- (C) Że Natas był bardzo niski.
- (D) Że Natas zajechał do sklepu na deskorolce.

12 Jak należy rozumieć sformułowanie *miał żyłkę artystyczną*?

13 Dlaczego w litewskim czasopiśmie „Legendos“ została opisana historia nie innego słynnego deskorolkowca, a właśnie Natasa Kaupasa?

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Tacie zależy na tym, żeby pobyć samemu. Prace się mnożą, a czasu jest niewiele. Sterty książek, map... Przed długą drogą należy wiele rzeczy uściślić, policzyć, dowiedzieć się...

- Tato... Wojny wilków nie będzie! W państwie zostały tylko dobre i zabawne wilki!

„Szczęśliwe jest państwo, w którym wilki są tylko zabawne. Gdyby istniał taki kraj...”
I tato odwraca pierwszą stronę książki.

- Tato, a czy Indianie spotkali się chociaż raz z dawnymi Litwinami?

- Vaidasie... synu... Daj mi popracować!

- Tato, tylko mi odpowiedz i nie będę ci więcej przeszkadzał.

Vaidas nie będzie więcej przeszkadzał. Dopóki nie wymyśli: „... gdybyśmy wyuczuli bardzo dużo wron, czy mogłyby one przenieść człowieka przez rzekę?” albo coś podobnego. I znów przybiegnie – tylko zapytać...

Wigwam pod jabłonią Vaidasa jest jeszcze pusty. Nikt w nim nie mieszka. Vaidas tęskni za Słonecznym Orłem. Tacie również żal Indianina, który zginął, gdy widzi smutek w oczach Vaidasa. Lecz tato nie może odwrócić tego, co musiało się stać...

W sadzie każdy ma swoją jabłoń. Pod jabłonią Vaidasa znajduje się wigwam zrobiony ze starego koca. Pod jabłonią taty – stół z desek. Pod jabłonią Liudasa – krzeselko zrobione z kołków. Na krzeselku często nudzi się książka. Otworzona i pozostawiona sama sobie. Dopóki Liudas ugania się z binoklami gdzieś za ptakami... A mamy i Dalii są wszystkie jabłonie. Różnica jest tylko taka, że mama tylko czasami przychodzi do sadu, żeby poczytać, a Dalia ciągle podróżuje z jednego kraju do drugiego, od jabłoni do jabłoni...

Te dalekie kraje... Kuszące, zachęcające człowieka do podróży... Jedna, jedyna ziemia... wzywająca człowieka do powrotu...

Bez nich, bez wielu – człowiek chyba może żyć. Bez niej, bez tej jedynej – nie...

Na mapie widnieje ciemnobrązowy Tien-Szan z białymi szczytami, gdzie góry sięgają dachu świata... A do Oceanu Spokojnego jest od nich jeszcze daleko.

- Tato, znalazłem opuszczone gniazdo. Który ptak mógł w nim mieszkać?

Liudas!.. I ten jeszcze... Każdy ze swoimi sprawami. Popracuj sobie, gdy chcesz... „Będzie ci tu spokojnie...” Zaraz da się słyszeć: „Na obiaaad...” i już koniec dnia.

A co jest w końcu ważniejsze?

Czy góry Tien-Szan, czy gniazdo w rękach Liudasa, które uwił nieznany ptak? A może najważniejsze jest odkrycie tajemnicy „co się znajduje tam, gdzie kończy się Niemen?” A jeszcze... jest „dąb, podwórko i sad – państwo”, gdzie żyją zabawne wilki, Indianie i ptaki... a w lipach kołysze się spokój. Tam miejsca wystarcza dla wszystkich. Dla wszystkich, którzy potrafią wejść do tamtego kraju...

A jednak: jeżeli od Tien-Szanu do rzeki Amur po linii ołówka... Można obliczyć dni i mile...

Czarny drozd, ptak o świecących oczach i złotym dziobie, przyleciał z lasu na wiśnię, zaszcebiotał, zrywa wiśnie. Nie byle jakie, ogląda każdy owoc, wybiera... Myśl tu, jeżeli chcesz, o wyprawie i pracy, gdy drozd na twoich oczach zrywa wiśnie! A po powrocie do lasu, pogwizduje w gęstwinie. Tak... Wspinanie się na szczyty będzie niełatwe... Czy może być niebezpiecznie?.. Jest to możliwe, gdy wczesna jesień okrywa góry śniegiem.

- Tato...

Dalia przyniosła małą chustę. Na chustce namalowane są motyle o kwiecistych wzorach na skrzydłach... Tato podarował ją kiedyś mamie. Długo była ona jej ozdobą, aż dostała się Dalii oraz misiowi...

- I znów ty, długonogi żuczku, jesteś tutaj?..

Dalia trzyma rozłożoną chustkę, żeby tato widział, jakie piękne są motyle.

- Dlaczego, Daleńko, ty mi...

- Tato... Jeżeli będzie ci zimno, przykryj się tą chustą w motyle!

Cieniutka, przezroczysta chustka, skrzydło jednego z motyli jest już przedziurawione...

- Widzisz? Tę dziurkę prześwieciło słońce. Świeciło, świeciło i prześwieciło. Ta dziurka jest potrzebna. Przez nią wchodzi światło.

Dalia jest szczęśliwa: ona też pomogła tacie przygotować się do podróży. Ta chustka będzie miała dla taty niezwykle znaczenie. Jej motyle będą chronić również przed ostrymi wiatrami, które czyhają na wszystkich drogach, przenikając aż do serca.

Z książki R. Budrysa „Tētis ir jo vaikai”.

PYTANIA I ZADANIA

1 Na jakie zajęcia bohaterów wskazują przedmioty, znajdujące się pod ich jabłoniemi? Uzupełnij tabelę.

Jabłoń	Przedmiot	Zajęcie
Jabłoń taty		
Jabłoń Vaidasa		

2 Czym jest sad w wyobraźni małej Dalii?

3 Jaki środek artystyczny został zastosowany w zdaniu: *Na krzeselku często nudzi się książka?*

- (A) Epitet.
- (B) Porównanie.
- (C) Pytanie retoryczne.
- (D) Personifikacja.

4 Co autor nazywa „jedyną ziemią“?

5 Gdzie znajduje się państwo, o którym mówi Vaidas?

- (A) W górach Tien-Szan.
- (B) W opowiadaniach taty.
- (C) W wyobraźni Vaidasa.
- (D) W książkach mamy.

•
□

6 Dokąd wybiera się tata? Zapisz trzy wskazujące na to szczegóły.

Tato wybiera się _____, ponieważ

1. _____,
2. _____,
3. _____.

••••
□

7 Wymień dwa powody, które wskazują na zaufanie dzieci do ojca, oraz na to, że jest on dla nich bardzo ważny.

1. _____,
2. _____.

••
□

8 Co to za kraj, o którym mówią słowa: *Tam miejsca wystarcza dla wszystkich. Dla wszystkich, którzy potrafią wejść do tamtego kraju?*

•
□

9 Napisz, czym się interesuje Liudas i wypisz z tekstu zdanie, którym potwierdzisz swoją odpowiedź.

O tym, że Liudas interesuje się _____, potwierdza zdanie:

_____.

••
□

10 Co o poglądach taty mówią słowa: *A co jest w końcu ważniejsze? Czy góry Tien-Szan, czy gniazdo w rękach Liudasa, które uwił nieznany ptak? A może najważniejsze jest odkrycie tajemnicy „co się znajduje tam, gdzie kończy się Niemen?”*

- (A) Że odpowiedzi na pytania dzieci są tak samo ważne, jak i wykonywana praca.
- (B) Że w górach Tien-Szan czekają ważniejsze sprawy niż odpowiedzi na pytania dzieci.
- (C) Że on wykonałby więcej pracy, gdyby dzieci mu nie przeszkadzały swoimi pytaniami.
- (D) Że on nie wie, jak ma odpowiedzieć na dziwne i śmieszne pytania dzieci.

•
□

11 Jakie uczucia w sercu taty wywołał, Twoim zdaniem, podarunek Dalii? Uzasadnij, dlaczego tak sądzisz.

••
□

